

Aleg. 156

Sprawozdanie

**Komisji budżetowej o zamknięciu rachunków funduszków krajowych
za rok 1903.**

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków funduszków krajowych za rok 1903. przekazane komisji budżetowej uchwałą Wys. Sejmu z dnia 30. września 1904 l 28, zawiera obok zamknięcia funduszu krajowego w znaczeniu ściślejszem wraz z rachunkami zawodowych szkół, zakładów i folwarków, także zamknięcia rachunkowe 83 funduszków budżetem objętych i 314 funduszków i fundacyi budżetem nie objętych, oraz 12 odrębnych funduszków krajowych. Razem więc obejmuje sprawozdanie 410 funduszków, o 6 więcej, niż zar. 1902. W szczególności przybyło dziewięć funduszków budżetem nie objętych, mianowicie dwa fundusze melioracyjne (obwałowania Wisły w powiecie dąbrowskim i zabudowania debr w Mikołajowie) i siedm funduszków stypendyjnych ubyły zaś trzy fundusze, mianowicie fundusz osuszenia bagien Stojanowskich, pożyczki krajowej z r. 1873 i podrzutków we Lwowie. Sprawozdanie niniejsze nie obejmuje fundacyi hr. Skarbka, której zamknięcie rachunkowe przedłożył Wydział krajowy osobno Wys. Sejmowi. Rachunki funduszków krajowych samoistnych, budżetem nie objętych, znajdują częściowo uzupełnienie i wyjaśnienie w sprawozdaniach Departamentów Wydziału kraj. i w sprawozdaniach specjalnych.

Fundusze pozostające w zarządzie lub pod nadzorem Wydziału krajowego nie wyczerpują jednak wszystkich funduszków krajowych, nie dają więc pełnego obrazu stanu i rozwoju tych funduszków. Pomijając fundusze propinacyjne, będące w zarządzie dyr. gal. funduszu propinacyjnego, która zdaje o nich Wysokiemu Sejmowi osobne sprawozdanie, jest wiele funduszków w zarządzie bezpośrednim c. k. Namiestnictwa, lub w zarządzie zakładów i korporacyj zostających pod nadzorem krajowej władzy politycznej. Samych fundacyj stypendyjnych, podlegających bezpośrednio lub pośrednio Namiestnictwu i już aktywowanych jest przeszło 200, nie licząc wielu fundacyj, które nie weszły w życie. Byłoby ze stanowiska ewidencji i kontroli publicznej bardzo pożądanem i ułatwiłoby Wys. Sejmowi spełnienie zadania §. 22. statutu krajowego zakreślonego, jeżeliby c. k. Namiestnictwo udzielało Wys. Sejmowi wiadomości o stanie i użyciu owych funduszków, oraz o przyczynach, które powstrzymują aktywowanie wielu fundacyj.

Zamknięcie rachunkowe funduszu krajowego i funduszy budżetem objętych jest jasnym, przejrzystym, a pod względem układu formalnego stosuje się do uproszczonego szematu rubryk wydatków i dochodów przyjętego w budżecie na r. 1903 i w budżecie r. 1904. Poza tą zmianą formalną pozostał układ zamknięcia rachunkowego dawniejszy, ustalony uchwałami Wys. Sejmu z r. 1878, 1885 i 1896. Z zadowoleniem stwierdza komisya budżetowa, że zamknięcie rachunkowe funduszy krajowych było wcześniej przed zebraniem się Sejmu gotowym i mogło być uwzględnionem przy zestawieniu preliminarza budżetowego na r. 1905.

Chcąc wydać na podstawie zamknięć rachunkowych za r. 1903 ogólny sąd o stanie finansów kraju w owym roku i o widokach na przyszłość, należy uwzględnić zarówno dodatnie, jak i ujemne strony skarbowości kraju w zamknięciu odzwierciedlone. Zamknięcie rachunkowe przedstawia się w ogólności pomyślnie, jeżeli je oceniać będziemy samo dla siebie, niezależnie od nadzwyczajnych przyczyn, które utrzymały bilans skarbowy w równowadze. Zamknięcie to bowiem wykazuje w porównaniu z budżetem dość znaczną zwyżkę bilansową w kwocie 128.059 koron, a Wydział krajowy podniósł tę zwyżkę w swoich wywodach do kwoty 318.747 koron, ze względu na to, że w rubr. III. poz. 40 wydatków mieści się zaliczka na utrzymanie chorych w klinikach lwowskich w kwocie 187.289 koron, zwrotna od c. k. Rządu i że w rubr. XIII poz. 435 a) wydatków na stare długi spłacono ponad budżet kwotę 3.399 koron. Pomyślnym objawem jest dalej okoliczność, że majątek funduszy krajowych, jak się niżej okaże z zestawień cyfrowych, w r. 1903 wzrósł pokaźnie, a także siła podatkowa kraju w dziale podatków konsumcyjnych wzmogła się, niezależnie od podwyższonego podatku od piwa, w dziale zaś dodatków do podatków bezpośrednich wprowadzie nieco osłabła, ale utrzymała się niemal na wyżynie, osiągniętej w latach 1901 i 1902.

Niestety, nie brak w zamknięciu rachunkowym także objawów ujemnych. Należy tu najpierw jaskrawa różnica, jaka zachodzi między cyframi budżetowymi a zamknięciem rachunkowym w niektórych działach wydatków, mianowicie w krajowym funduszu szkolnym i w dziale kosztów leczenia ubogich chorych. Różnica ta, od lat kilku stale się powtarzająca, dowodzi, że przezorność w budżetowaniu wydatków krajowych w niektórych działach przeszła już granicę normalnej oszczędności i że wskutek tego nieuniknione, konieczne wydatki udaremniają dążenie Wys. Sejmu do utrzymania równowagi finansowej. Powtórze zważyć należy, że równowaga i zwyżka w bilansie skarbowym kraju w r. 1903 była wpływem nadzwyczajnych dochodów, które corocznie w takiej wysokości powtarzać się nie będą i nie mogą, a mianowicie:

a) podwyższenia krajowych opłat konsumcyjnych od piwa, które przyniosło krajowi zwyżkę dochodów z tego źródła w kwocie 804.931 koron 72 gr. w porównaniu z dochodem r. 1902:

b) przezornego budżetowania dochodów z dodatków do podatków bezpośrednich, które przyniosły z jednego grosza dodatków 254.461 koron, zamiast prelininowanych 236.000 koron, ogółem zaś więcej o 1.077.027 koron;

c) przeniesienia pozostałości kasowej z lat ubiegłych w kwocie 178.521 koron 77 groszy do bilansu skarbowego za rok 1903;

d) energicznego ściągania zaległości podatkowych przez władze skarbowe, wskutek czego suma zaległości w dodatkach krajowych zmniejszyła się o kwotę 233.782 koron w porównaniu ze stanem zaległości w r. 1902;

Powyższe okoliczności nie uzasadniają niestety optymizmu na przyszłość i wykazują, że finanse kraju mimo najdalej idącej przezorności i oszczędności w budżetowaniu będą musiały wejść w okres chronicznych niedoborów, jeżeli kraj nie zdobędzie nowego i obfitego źródła dochodów.

Bilans skarbowy

funduszu krajowego w znaczeniu ściślejszem w r. 1903 przedstawia następujące cyfry ogólne:

w dochodach	25,456.675	koron	13	gr.
w wydatkach	25,328.535	"	73	"
<hr/>				
zwyżka dochodów wynosi więc	128.139	"	40	"

Zwyżka ta pozostaje do dyspozycji budżetu na r. 1905. W głównych działach wydatków i dochodów przedstawia się bilans skarbowy w r. 1903 w absolutnych i procentowych cyfrach następnie:

Pierwsze miejsce w wydatkach krajowych zajmują wydatki na cele oświaty. W r. 1903 wynosiły wydatki funduszu krajowego na oświatę (rubr. V), 9,391.737 koron. Suma wydatków krajowego funduszu szkolnego w r. 1903 wynosiła 11,754.776 koron, funduszu obrotowego emerytalnego zaś 963 471 koron, razem 12,718.247 koron. Zasilek z funduszu krajowego do funduszu szkolnego i emerytalnego wynosił razem 8,893.130 koron, wydatki na inne cele w dziale oświaty wynosiły 498.607 koron. Ogółem więc wydatki na cele oświaty obu funduszy szkolnych i funduszu krajowego wynosiły 13,216.854 koron. Jeżeli uwzględnimy tylko wydatek funduszu krajowego w tym dziale, to wynosił on w stosunku do ogólnej sumy wydatków tego funduszu 37,08%. Faktycznie ten stosunek procentowy jest znacznie wyższym, jeżeli uwzględnić będziemy nie wydatki w cyfrach surowych lecz wydatki netto w innych działach administracji publicznej, po strąceniu przychodów w tych działach (rubr. I). W takim bowiem razie ogół wydatków krajowych netto w r. 1903. wynosiłby sumę 23,707.539 koron, a wydatek rubr. V. na cele oświaty przedstawia prawie 40% tej sumy. W ostatnim dziesięcioleciu wzrosły wydatki funduszu krajowego na cele oświaty z 17,94% na 37,08% wydatków ogólnych, a w cyfrach absolutnych z 3,769.420 koron na 9,391.737.

Niemal jednakowe cyfry wydatków (brutto) przypadają na dalsze trzy działy administracji publicznej, mianowicie na komunikacje, cele gospodarcze i na służbę zdrowia wraz z dobroczynnością. Wszystkie te działy razem wzięte, bez potrącania z wydatków surowych przychodów tych działów, zaledwie dorównują wydatkom działu oświaty.

W szczególności na drugim miejscu znajduje się w r. 1903 wydatek kraju na komunikacje. Wydatek ten wynosił 3,670.263 koron, czyli 14,49% ogółu wydatków. Także w tym dziale zauważyć można niemal stały wzrost wydatków w stosunku procentowym a niewątpliwie i stały wprost w cyfrach absolutnych. W r. 1894 wynosił ten wydatek 2,714.856 koron, a 2,92% ogółu wydatków, w r. 1903 zaś obydwie cyfry są znacznie wyższe. W stosunku procentowym jednak osiągnięty był najwyższy stan tych wydatków w r. 1899, gdyż wynosiły wówczas 16,69% całej sumy wydatków funduszu krajowego i zniżyły się do cyfry 14,49% w roku 1903.

Wydatki na cele gospodarcze, mianowicie na rolnictwo, górnictwo, przemysł, melioracje i budowy wodne wynosiły w r. 1903 razem 3.669.100 koron (brutto), czyli 14,48% ogółu wydatków funduszu krajowego. W wydatkach tych jest widocznym stały wzrost, lubo nie tak szybki, jak w dziale oświaty. W r. 1894 wynosiły one razem 2.232.998 koron czyli 10,83% sumy wydatków, w roku 1903 zaś dosięgły 14,48% sumy wydatków w tym roku. Wśród tych wydatków niemal równoważą się wydatki na rolnictwo (5,91%) oraz na melioracje i budowy wodne (6,61%), znacznie niżej stoją wydatki na górnictwo i przemysł (1,95%).

Wydatki na cele zdrowotne i dobroczynne wynosiły w r. 1903 brutto 3,400.662 koron czyli 13,45% ogółu wydatków. W cyfrze tej opieka nad ubogimi przedstawia tylko 83.848 koron czyli 0,33%, co jest kwotą niewątpliwie zbyt drobną wobec wielkiej ludności kraju i jej ubóstwa. Także w tych wydatkach jednak zaznaczyć można stanowczy postęp, albowiem w r. 1894 przedstawiały one zaledwie 10,81% sumy wydatków kraju, w tem zaś wydatki na cele dobroczynne tylko 0,17%.

Dopiero piąte miejsce zajmują wydatki na długi krajowe. Znajdowały się one przed ukończeniem konwersyi długów indemnizacyjnych i krajowych na pierwszym miejscu i wynosiły jeszcze w r. 1894 niespełna 40% ogółu wydatków. W r. 1903 wynosiły te wydatki 2,999.910 koron czyli 11,84% sumy wydatków.

W dalszym kolejnym porządku następują wydatki na zarząd, bezpieczeństwo publiczne, reprezentację kraju, pomniki historyczne i rozmaite, wynoszące ogółem 8,66% wydatków funduszu krajowego. Mianowicie wynosiły wydatki na zarząd 811.834 koron, czyli 3,21%, na bezpieczeństwo publiczne 659.673 koron, czyli 2,60%, na reprezentację kraju 245.424 koron czyli 0,96%, na pomniki historyczne 86.152 koron czyli 0,34%, nakoniec „rozmaite“ wydatki 393.777 koron czyli 1,55% wy-

Bilans funduszu krajowego

Wy-

Liczba porz.	Wydatki	1 8 9 4		1 8 9 5		1 8 9 6		1 8 9 7	
		kor.	%	kor.	%	kor.	%	kor.	%
1	Koszta reprezentacji kraju . . .	194 842	0.93	203 390	0.95	176.870	0.81	219 802	1.04
2	Koszta zarządu	574.302	2.73	681.414	3.20	612.820	2.80	590.830	2.79
3	Bezpieczeństwo kraju	450.536	2.14	467.010	2.19	683.658	3.13	527.678	2.50
	a) Kwaterunkowe żandarmeryi	405.410	1.93	420.160	1.97	631.710	2.89	478.020	2.26
	b) Szupaństwo	45.126	0.21	46.850	0.22	51.948	0.24	49.658	0.24
4	Służba zdrowia i opieka nad ubogimi	2,271.308	10.81	2,517.584	11.81	2,420.912	11.05	2,613.552	12.34
	1. Zakłady i cele dobroczynne	33.848	0.17	57.948	0.18	44.848	0.20	50,848	0.24
	2. Krajowe zakłady i koszta sanitarne	2,234.460	10.64	2,479.636	11.63	2,376.064	10.85	2,562 704	12.10
5	Wydatki na cele wykształcenia i oświaty	3,769.420	17.94	4,270.684	20.04	4,557.830	20.81	4,735.182	22.37
6	Utrzymanie pomników history- cznych i kościołów	24.710	0.12	44.028	0.21	66.558	0.30	60.104	0.28
7	Komunikacje	2,714.856	12.92	2,754.078	12.92	2,800.712	12.79	2,850 518	13.17
8	Wydatki na cele gospodarcze . .	2,232.998	10.83	2,307.310	10.83	2,391.310	10.92	2,660.574	12.57
	1. Wydatki na rolnictwo, szkoły rolnicze, leśne, stypendya	1,001.780	4.77	1,005.396	4.72	1,048.420	4.79	1,117.112	5.28
	2. Budowy wodne i melioracje	912.110	4.34	1,002.946	4.71	1,003.618	4.58	1,163.750	5.50
	3. Górnictwo i przemysł . . .	319.108	1.52	298.974	1.40	339.272	1.55	379.712	1.79
9	Odsetki i umarzenie pożyczek przez kraj zaciągniętych . .	8,291.474	39.46	7,831.786	36.75	7,885.256	36.01	6,064.996	28.65
10	Różne wydatki	487.932	2.32	236.018	1.10	302.920	1.38	844.754	3.90
	R a z e m . .	21,012.378	100%	21,313 308	100%	21,898.846	100%	21,167.990	100%

w dziesięcioleciu 1894—1903 (Według zamknięć rachunkowych).

d a t k i.

1 8 9 8		1 8 9 9		1 9 0 0		1 9 0 1		1 9 0 2		1 9 0 3	
kor.	%	kor.	%	kor.	%	kor.	%	kor.	%	kor.	%
217.208	1.15	220.622	1.09	231.802	1.13	227.373	1.05	207.650	0.88	245.424	0.96
641.990	3.39	669.140	3.31	673.403	3.29	670.774	3.09	742.609	3.13	811.834	3.21
538.930	2.84	540.048	2.67	545.880	2.67	577.059	2.65	591.057	2.49	659.673	2.60
485.236	2.56	495.516	2.45	504.886	2.47	533.759	2.4	553.375	2.33	621.897	2.45
53.694	0.28	44.532	0.22	40.194	0.20	43.300	0.20	37.682	0.16	37.776	0.15
2,830.556	14.96	2,748.528	13.60	2,797.068	13.67	2,950.161	13.57	3,003.178	12.67	3,400.662	13.45
48.848	0.26	53.048	0.26	57.448	0.28	46.648	0.22	59.048	0.25	83.848	0.3
2,781.708	14.70	2,695.480	13.34	2,740.420	13.39	2,903.513	13.35	2,944.130	12.42	3,316.814	13.12
5,521.806	29.17	6,077.470	30.06	6,829.329	33.38	7,449.182	31.26	8,128.176	31.28	9,391.737	37.08
69.264	0.37	90.800	0.45	68.573	0.33	93.175	0.43	80.172	0.34	86.152	0.34
3,042.006	16.07	3,375.024	16.69	3,245.172	15.66	3,494.941	16.08	3,561.792	15.02	3,670.267	14.49
2,558.328	13.51	2,874.758	14.21	2,666.427	13.03	2,899.028	13.33	3,064.436	14.79	3,669.100	14.48
1,123.452	5.93	1,247.913	6.17	1,187.612	5.80	1,249.012	5.74	1,395.497	5.80	1,505.471	5.94
1,041.740	5.52	1,169.842	5.78	1,115.987	5.46	1,217.803	5.60	1,558.800	6.57	1,674.151	6.61
390.126	2.06	457.002	2.26	362.827	1.77	432.212	1.99	552.140	2.32	489.477	1.93
3,081.172	16.28	2,933.458	14.51	2,936.365	14.35	2,901.027	13.34	3,257.009	13.74	2,999.910	11.84
428.198	2.24	688.883	3.41	466.583	2.29	478.827	2.20	622.364	2.66	393.777	1.53
18,929.458	100%	20,218.727	100%	20,460.602	100%	21,741.546	100%	23,710.443	100%	25,328.536	100%

datków. Także te wszystkie wydatki z wyjątkiem niejasnej i zmiennej rubryki wydatków „rozmaitych“ wykazują w absolutnych cyfrach wzrost w ostatnim dziesięcioleciu. W stosunku procentowym do ogółu wydatków utrzymywały się one przeciętnie na jednakowym poziomie pomimo znacznych różnic w poszczególnych latach. W wydatkach „rozmaitych“ wynoszą blisko połowę, bo 182.350 koron bonifikacye dla funduszków powiatowych za ubytek dochodów z gal. funduszu propinacyjnego wraz z dodatkiem krajowym do podatku zarobkowego zależnym od tego funduszu; znaczną część tych wydatków, 94.130 koron, wynosi dotacya funduszków koszar krajowych na pokrycie odsetek trzymilionowej pożyczki tego funduszu; w tej rubryce mieszczą się też zapomogi dla gmin i powiatów 18.120 koron, zasiłki i koszta, któreby można umieścić bądź w dziale wydatków na cele oświaty, bądź na cele dobroczynne, a tylko nieznaczna suma zasiłków i gratyfikacyj udzielonych urzędnikom i służbie krajowej (27.948 koron). Wobec tego, że rubryka ta jest niejasną, a w rządowych publikacjach statystycznych wzięła się ją niesłusznie zazwyczaj do wydatków ogólnego zarządu kraju, byłoby pożądanem w interesie jaśniejszego poglądu na główne działy wydatków krajowych rozdzielić ją w budżetach na poszczególne rubryki wydatków.

Cyfrowy i procentowy pogląd na wydatki funduszu krajowego w ostatnim dziesięcioleciu 1894-1903 wedle zamknięć rachunkowych podajemy w osobnej tablicy statystycznej.

W zamknięciu rachunkowym za r. 1903 nie mieści się żadna kwota wydatków kraju na cele opróżnienia Wawelu, ponieważ wydatki te łożono w tym roku ze subwencyi krakowskiej kasy oszczędności w kwocie 800.00 koron. Mianowicie wyłożono z niej kwotę 479.938 koron, z której pokryto następujące wydatki:

1. Na zakupno realności l k. 33]IV. w Krakowie na rzecz c. k. Skarbu Państwa	51.400 K — g	
2. Należytość od kontraktu, mapy i inne drobne	1.589 „ 20 „	
3. Subwencya dla Magistratu miasta Krakowa	125.000 „ — „	
4. Zaliczka (I. rata) na budowę nowych koszar, wypłacona oddziałowi budowniczym wojsk. w Krakowie	300.000 „ — „	
5. Koszta podróży delegatów do Krakowa	1.949 „ 36 „	
Razem		<u>479.938 „ 56 „</u>

pozostałą zaś resztę w kwocie

320.061 K 44 g

przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku roku 1904

Między przychodami funduszu krajowego zajmuje pierwsze miejsce stale przychód z dodatków krajowych do podatków bezpośrednich. Z tego źródła wpłynął dochód w kwocie 15,316 373 koron 46 gr., mianowicie w Galicyi zachodniej i wschodniej 14,142.198 koron 41 gr., w W. Ks. Krakowskiem 1,204.175 koron 05 gr. Dodatki wynosiły w Galicyi wschodniej i zachodniej po 60 gr. od podatku gruntowego i domowego a po 66 gr. od podatków osobistych, w W. Ks. Krakowskiem po 49 gr. od podatku gruntowego i domowego a po 55 gr. od innych podatków.

W stosunku procentowym do ogólnego przychodu funduszu krajowego dochód z dodatków do podatków bezpośrednich w ostatnim dziesięcioleciu znacznie się zmniejszył, wskutek uzyskania nowych opłat konsumcyjnych i udziału w dochodzie państwa z podatków osobistych. W r. 1894 wynosił dochód z tego źródła 14,895.836 koron (dodatek krajowy wynosił wówczas 65 gr. w Galicyi a 51 gr. w W. Ks. Krak.), a w stosunku do ogólnego dochodu (21,684.260 koron) w owym roku 68.70%. W r. 1903 wynosił ten stosunek procentowy tylko 60.29% dochodów.

Na drugim miejscu znajduje się dochód z opłat konsumcyjnych w sumie 6,996.900 koron 58 gr.; dochód z tego źródła wynosił w r. 1894 tylko 673.708 koron czyli 3.11% ogólnego dochodu, w r. 1903 zaś wynosił 27.49% ogólnego dochodu.

Obydwa powyższe źródła podatkowe przedstawiają główną część dochodu funduszu krajowego mianowicie 87,78%. Poszczególne opłaty konsumcyjne przyniosły w r. 1903 dochód następujący:

a) Czynsze za dzierżawę poboru opłaty od piwa w myśl ustawy z dnia 4-go lipca 1899 Nr. 93. Dz. u. kr. do 1. kwietnia 1903 tudzież nowe krajowe opłaty konsumcyjne od piwa w myśl ustawy z dnia 13 lutego 1903. Nr. 24. Dz. u. kr. od 1. kwietnia 1903. (z preliminowan. 1,330:000 K) wynosiły	1,530.671 K 50 g.	
po potrąceniu zaś nadpłat oraz zwrotów tym browarom, które przed 1 kwietnia 1903 opłaciły dawną opłatę, a których zapasy w dniu 1. kwietnia 1903 znalezione, zostały obłożone nową opłatą (z preliminowanych 78.504 K)	38.635 " 95 "	1,492,035 K 55 g.
b) 30%-owy dodatek krajowy pobierany od rządowego podatku od wina w myśl ustawy z dnia 4. lipca 1899 Nr. 93. Dz. ust. kraj. (z preliminowanych 60.000 K)		86.192 " 21 "
c) Udział kraju w nadwyżce dochodów z podwyższonego podatku konsumcyjnego od spirytusu w myśl ustawy z dn. 8. lipca 1901. Nr. 86. Dz. p. p. (z preliminow. 5,555.090 K)	5,416.455 K 71 g.	
po potrąceniu zaś zwrotów stronom po myśli art. II. ustawy z dnia 18. sierpnia 1901 Nr. 60 Dz. u. kr. (niepreliminowanych)	1.782 " 63 "	5,414.673 " 08 "
d) Zaległe z dniem 31. grudnia 1902. wpływy z tytułu czynszów za dzierżawy poboru krajowej opłaty konsumcyjnej od napojów gorących (niepreliminowanych)		159 " 56 "
e) Procent od lokowanych w c. k. pocztowej Kasie oszczędności sum z nowych opłat od piwa (niepreliminowanych)		1.154 " 18 "
f) Procenta zwłoki od dawnych opłat konsumc. (nieprelimin.)		1.281 " 44 "
g) Grzywny i kary od dawnych opłat konsumcyjnych (niepreliminowanych)		1.404 " 56 "
	razem	6,996.900 K 58 g

Udział funduszu krajowego w dochodzie państwa z podatków osobistych wynosił 844.230 koron, dochód ze sprzedaży kart myśliwskich 24.478 koron. Przychody administracyjne w rubrykach I—X. wynosiły razem 1,749.136 koron, w tej sumie dochód z myt na drogach krajowych 507.947 koron.

Taksy od spadków przeznaczone dla zasilenia funduszu szkolnego krajowego przyniosły 126.776 koron.

Majątek

wszystkich funduszy krajowych objętych sprawozdaniem z końcem r. 1903 wynosił wedle zestawienia lit. P. dołączonego do zamknięcia rachunkowego:

w stanie czynnym	67,442.563 kor. 74 gr.
" " biernym	54,402.920 " 31 "

Czysty stan czynny wynosił więc 13,039.643 " 43 "

Przyrost majątku w roku 1903 wynosił 2,045.007 K 30 g; a to głównie z powodu zwiększenia się aktywów w funduszach: propinacyjnym miast, sty-pendyjnych, dobroczynnych, pożyczkowym na cele melioracyjne, kolejowym i wskutek spłat pożyczek krajowych.

W powyższym wykazie majątku funduszków krajowych nie mieszczą się ani rezerwy i stan czynny ogólnego funduszu propinacyjnego, ani też funduszków oddanych w administrację Banku krajowego. Według zamknięcia rachunków galic. funduszu propinacyjnego, przedłożonego osobno przez Dyрекcyę tego funduszu wynosił z końcem r. 1903 majątek funduszków:

zasobowego 17,547.276 koron 81 gr.
rezerwowego zarodowego 15,776.225 " 34 "

razem . . 33,323.502 koron 15 gr.

a w porównaniu ze stanem tego majątku z końcem r. 1902 więcej o 3,177.143 koron 76 gr.

Stan majątkowy funduszków, oddanych w zarząd Banku krajowego był następujący:

1) w stałym funduszu przemysłowym	1,500.147 K 34 gr.
2) " " " pożyczkowym dla Kółek roln.	70.011 " 66 "
3) " " " pożyczkowym dla popierania przemysłu rolniczego (b. fundusz domestykalny)	548.913 " 50 "
4) " " " hodowlanym	101.912 " 24 "
5) " " " pożyczkowym dla spółek kas oszczędności i pożyczek	241.117 " 64 "
Razem	2,462.102 K. 38 gr.

Nadto utrzymuje Wydział krajowy w ewidencji pretensye niepewne, co do których zachodzi wątpliwość, czy zostaną zrealizowane, a mianowicie:

a) przy funduszu szpitala św. Łazarza — Oddział chorych

90.000 złp. — gr. czyli 45 000 K — gr.

b) przy funduszu szkol. krajowym 232.265 " 22 " " 116.132 " 87 "

c) " " " s. p. Anny Helclowej 9 sztuk akcji użytkowania Tow. c. k. austr. kolei państwowej, które przynoszą czasami dywidendę.

Majątek fundacji Stanisława hr. Skarbka, nie objętej zamknięciem rachunkowym za rok 1903, wynosił z końcem r. 1902 wedle osobnego sprawozdania Wydziału krajowego 6,621.639 koron 33 gr.

Nie licząc owych wątpliwych pretensyi *kraju*, wynosi ogólny majątek (czysty) funduszków powyżej wymienionych 55,446.886 koron.

W sprawozdaniu Wydziału krajowego jednak nie podano oceny dóbr będących własnością fundacji s. p. Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego, położonych w powiecie tarnopolskim i trembowelskim, tudzież gruntów w Tarnopolu, realności we Lwowie, zbiorów naukowych i biblioteki, należących do fundacji. Majątek funduszków krajowych jest więc wyższym o czystą wartość tych dóbr i realności, do końca roku 1903 wedle sprawozdania jeszcze nie zinwentowanych, a tem mniej oszacowanych.

Wedle zamknięcia rachunków za rok 1903 majątek tej fundacji, nie licząc wartości dóbr i realności, przedstawiał się następująco:

w majątku zarodowym (w efektach) 2,410.400 koron
" " obrotowym 89.460 "

Razem więc 2,499.860 "

Wedle zamknięcia poprzedniego za rok 1902 wynosił majątek fundacji:

w majątku zarodowym 2,409.339 koron
" " obrotowym 151.078 "

Razem więc 2,560.417 koron.

Wobec tego, że sprawy tej fundacji są objęte sprawozdaniem departamentu I. Wydziału krajowego (str. 29—31) komisya budżetowa poprzestaje na stwierdzeniu tego stanu, jaki okazuje się z zamknięć rachunkowych, nie wdając się bliżej w przyczyny i krytykę wyników zarządu fundacji. Na stan ten zwraca uwagę komisya budżetowa tem więcej, ile że ze sprawozdania depart. I. dowiadyje się, iż wymierzona od spadku s. p. W. Baworowskiego należytość w kwo-

cie 476.430 koron weale nie jest zapłaconą, a w dzisiejszych stosunkach finansowych tej fundacyi może naruszyć jej majątek zarodowy.

Z funduszków administrowanych przez Bank krajowy nie jest pomyślnym wynikiem finansowy stałego funduszu przemysłowego z powodu strat poniesionych przez ten fundusz w ostatnich dwóch latach w udziałach garbarni rzeszowskiej i galic. akc. Towarzystwa handlowego. W r. 1902 odpisano stratę w udziałach garbarni rzeszowskiej w kwocie 25.000 koron, w galic. akc. towarzystwie handlowem 7.000 koron, w r. 1903 zaś dalszą stratę w udziałach tego towarzystwa w kwocie 6.000 koron. Razem więc odpisane straty w tych dwóch latach wynosiły 38.000 koron, skutkiem czego fundusz przemysłowy wynosił z końcem roku 1903 sumę 1.500.147 koron, niemal równą ze stanem majątkowym z roku 1902 (większą o drobną kwotę 134 koron 72 gr.), i niemal równą ze stanem w roku 1901 (łącznie z dotacją funduszu krajowego na rok 1902 w kwocie 100.000 koron), pomimo, że odsetki pobrane od dłużników na rzecz funduszu przemysłowego wynosiły w r. 1902 kwotę 35.389 koron, w r. 1903 zaś 35.119 koron. W majątku funduszu przemysłowego z końcem r. 1903 przedstawiały należności czynne u dłużników kwotę 1,325.109 koron, udziały zaś w gal. Towarzystwie handlowem, w akc. garbarni w Rzeszowie, w spółce komand. F. Stryjewski i Ska, oraz w akc. towarzystwie dla wyrobów tkackich i sukienicznych w Łańcucie razem 107.000 koron. Z udziałów tych tylko udziały w towarzystwie łańcuckiem przyniosły w r. 1903 dywidendę w kwocie 2.500 koron (5%).

Natomiast fundusz pożyczkowy dla przemysłu rolniczego wzrósł w r. 1903 o kwotę 8.937 koron i wynosił 548.913 koron, fundusz pożyczkowy dla spółek oszczędności i pożyczek wzrósł o 76.113 koron i wynosił 241.117 koron. Fundusz hodowlany wynosił 101.912 koron i wykazał ubytek w kwocie 2.358 koron wskutek udzielenia zgodnie z uchwałą Wys. Sejmu z narosłych odsetek subwencyj dla obu Towarzystw rolniczych, fundusz zaś pożyczkowy dla kółek rolniczych wynosił 70.011 koron i wykazał ubytek o 55 koron z powodu odpisania nieznacznej kwoty.

Nakoniec uwzględnić należy w zestawieniu majątku kraju także stan zaległych a należnych krajowi dodatków do podatków bezpośrednich. Zaległość ta wynosiła z końcem r. 1903 kwotę 4,759.298 koron i jakkolwiek zmniejszyła się o 233.782 koron, a część jej okaże się niewątpliwie nieściągalną, to jednak z zadowoleniem wita komisja budżetowa projekt ustawy, zapewniającej funduszowi krajowemu odsetki zwłoki od owych znacznych zaległości, przedłożony Wysokiemu Sejmowi w myśl życzenia wyrażonego przez komisję w zeszłorocznym sprawozdaniu. Także w krajowym funduszu szkolnym są znaczne zaległości czynne. Wynosiły one z końcem r. 1903 ogółem 2,510.180 koron, w tej kwocie zaległości w dodatkach do podatków 1,978.725 koron

Siła podatkowa kraju,

o ile objawia się w dochodzie z podatków bezpośrednich, znajduje pewną miarę w wydatności jednego grosza dodatku krajowego. W roku 1903 wydatność grosza dodatku wynosiła 254.461 koron, nieco mniej niż w ostatnich dwóch latach 1901 i 1902. Zniżka ta przypada wyłącznie na Galicyę albowiem w W. Ks. Krakowskiem nastąpiła dalsza zwyżka wydatności grosza z 23.214 koron w r. 1902 na 23.919 koron. Wzrost dochodu z dodatków krajowych oraz wydatności grosza w okresie 1881—1903 przedstawia osobne zestawienie, dokonane dla lat dawniejszych przez kraj. biuro statystyczne.

Dodatki krajowe do podatków bezpośrednich w Galicyi wynoszą około połowę wszystkich dodatków na cele autonomiczne, mianowicie szkolnych, powiatowych, gminnych i innych. Cyfrowy stosunek tych dodatków do siebie, oraz w porównaniu z dodatkami innych krajów austriackich przedstawia następujące zestawienie wedle wykazów ministerjum finansów za rok 1901.

W zestawieniu tem uwydatnia się wyraźnie różnica w sile podatkowej Galicyi w porównaniu z innymi krajami austriackimi. W r. 1901 wszystkie dodatki na cele autonomiczne w Galicyi wynosiły 120% podatków bezpośrednich państwowych i przyniosły ciałom i funduszom samorządnym kwotę 29,283.943 koron, gdy równocześnie w Niższej Austrii tylko 63.2% dodatków przysporzyły

Dodatki do podatków na fundusz krajowy od r. 1881 do 1893.

Rok	O g ó ł e m				1 gr. dodatku z zaległościami, po strąceniu zwrotów opodatkowanym, dał	
	‰ dodatku	preliminowano kor.	dochód faktyczny		kor.	gr.
			kor.	gr.		
1881	37	5,138.000	5,222.117	70	141.139	82
1882	27	5,575.500	5,159.625	72	191.093	44
1883	27	5,540.400	5,016.197	52	185.785	10
1884	27	5,259.600	5,277.982	72	195.480	84
1885	30	5,760.000	5,851.299	58	195.043	98
1886	30	5,820.000	6,410.514	81	213.683	82
1887	31	6,169.000	6,318.103	50	203.809	78
1888	31	6,386.000	6,507.980	98	209.934	—
1889	35	7,242.000	6,876.438	—	196.470	—
1890	36	7,416.000	7,707.841	29	214.106	—
1891	36	7,488.000	7,894.910	67	219.302	—
1892	39	8,190.000	8,828.728	47	226.378	—
1893	39	8,229.000	7,985.431	21	204.754	—

Od roku 1894 do 1897¹⁾

						Razem koron	
1894	G.	65	13,958.920	12,294.190	63	189.141	205.021
	W. Ks. K.	51	848.232	809.962	3	15.881	
1895	G.	61	12,386.660	13,438.374	1	220.301	235.624
	W. Ks. K.	47	796.180	720.215	99	15.323	
1896	G.	61	12,386.660	14,164.380	37	232.202	247.997
	W. Ks. K.	47	796.180	742.312	30	15.794	
1897	G.	61	12,454.224	14,195.637	80	232.715	249.146
	W. Ks. K.	47	800.523	772.247	29	16.430	

Od roku 1898 do 1903²⁾

						Razem koron	
1893	G.	60(66)	12,889.648	13,616.631	61	222.260	237.712
	W. Ks. K.	46(52)	691.304	730.293	94	15.452	
1899	G.	60(66)	12,592.662	12,723.204	75	211.554	226.260
	W. Ks. K.	49(55)	718.126	966.422	53	14.706	
1900	G.	65(72)	14,028.324	13,900.515	30	209.382	227.273
	W. Ks. K.	54(61)	813.642	990.926	56	17.891	
1901	G.	60(66)	12,972.986	14,305.896	38	233.021	256.431
	W. Ks. K.	49(55)	730.275	1,179.719	56	23.410	
1902	G.	60(66)	13,151.537	14,330.878	50	233.081	256.295
	W. Ks. K.	49(55)	812.801	1,171.930	57	23.214	
1903	G.	60(66)	13,318.864	14,142.198	41	230.542	254.461
	W. Ks. K.	49(55)	950.432	1,204.175	05	23.919	

¹⁾ Uchwałą z dnia 20. maja 1893 r. przyznał Sejm dla W. Ks. Krakowskiego opust w opłacie dodatków i to w wysokości 14 centów dla pierwszego pięciolecia i 11 centów dla drugiego, 8 centów dla trzeciego etc.

²⁾ Uchwałą z dnia 19. lutego 1898 r. postanowił Sejm, ażeby od podatków gruntowego i domowego pobierać mniejsze dodatki, od zarobkowych zaś (ogólnego, od przedsiębiorstw obow. do składania rachunków publicznie, rentowego, od poborów służbowych) wyższe w nawiasie wymieni ne.

Dochód z dodatków autonomicznych do podatków bezpośrednich w krajach austriackich.

Kraje:	k w o t a d o d a t k ó w d l a							Wszystkie do- datki, wy- niesza 1/10 po- datków bezpo- średnich	
	funduszy krajowych	funduszy szkolnych	okręgów szkolnych	innych okręgów	gmin	izb handlo- wych i prze- myślowych	rozmaitych funduszy		razem
	K o r o n							%	
Austria Niższa	20,335,157	.	3,456,508	5,096,471	21,837,311	222,248	462,600	51,410,295	63.2
Austria Wyzsza	1,629,030	2,353,044	.	.	4,060,381	49,895	.	8,092,290	59.4
Salzburg	1,255,428	.	.	.	1,346,598	16,871	.	2,618,892	135.6
Styrya	5,499,940	.	547,117	1,718,032	5,520,881	96,155	114,290	13,382,125	111.3
Karantya	1,806,402	.	.	.	1,009,129	11,786	52,087	2,941,587	105.8
Kraina	1,134,664	.	.	511,771	750,514	12,260	.	2,461,296	86.8
Tryest	1,246,216	.	.	1,246,216	26.3
Istrya	540,556	.	175,080	1,111,635	3,355	71,632	1,994,248	121.7	
Gorycja z Gradyski	218,781	.	514,130	148,128	745,189	10,488	1,675	1,638,391	124.0
Tyrol	1,360,886	.	.	34,201	4,632,941	40,642	60,431	6,129,101	132.5
Vorarlberg	271,565	.	.	1,153,158	9,987	1,434,650	7,438	1,434,650	174.8
Czechy	34,550,090	.	6,821,425	13,522,926	19,157,117	605,943	7,438	74,664,939	118.9
Morawa	12,606,193	.	.	4,928,844	8,957,108	153,167	.	26,640,272	123.2
Szlask	2,119,464	584,350	5,179	949,861	4,219,798	65,861	19,436	7,964,379	161.6
Galicya	14,598,308	1,215,741	602,530	5,975,015	6,774,425	103,370	14,554	29,283,943	120.0
Bukowina	1,119,126	718,059	.	351,056	843,701	24,886	.	3,060,828	114.9
Dalmacya	822,180	.	.	.	1,848,700	19,446	.	2,740,276	172.2
Suma 1901	59,867,620	4,871,124	11,946,889	38,410,385	85,264,799	1,448,280	804,633	237,613,730	98.8%

samorządowi 51,410.295 koron, w Czechach 118 9% dodatków przyniosły 74,664.939 koron. Porównanie to stwierdza znane doświadczenie, że podniesienie ekonomiczne kraju jest najskuteczniejszym środkiem uzdrowienia finansów krajowych.

Zamknięcie rachunkowe a budżet.

Pomiędzy cyframi zamknięcia rachunkowego a budżetu zachodzi w r. 1903 bardzo znaczna różnica, niemal tak znaczna, jak w r. 1902. Wydatki rzeczywiste były w r. 1903 większe o 1,284.710 koron od budżetu, a nie doprowadziły do zwichnięcia równowagi finansowej tylko dzięki tej okoliczności, że równocześnie także dochody wzrosły o 1,412.769 koron w porównaniu z budżetem.

W r. 1902 wydatki rzeczywiste były wyższe o 1,651.708 koron.

w r. 1901	"	"	"	"	o	868 312	"
w r. 1900	"	"	"	"	o	899.708	"

od wydatków budżetem uchwalonych.

Tak znaczna i przechodząca w stan chroniczny różnica między budżetem a zamknięciem rachunkowym jest objawem anormalnym i niepokojącym. Dlatego już w zeszłorocznym swem sprawozdaniu wytknęła komisya budżetowa tę nieprawidłowość, która powinna być w najbliższych latach usunięta. Wprawdzie owa znaczna różnica jest w przeważnej swej części tylko formalnem przekroczeniem budżetu, albowiem wypłynęła z normalnego i nieuniknionego rozwoju administracyi kraju w rozmaitych działach, wszelako rozwój ten powinien być już w budżecie przewidzianym, jeżeli gospodarstwo skarbowe kraju ma się utrzymać w ramach konstytucyjnych i w granicach przeczornej polityki finansowej.

Nie brak jednak wydatków, których można było uniknąć, które zatem przedstawiają się jako rzeczywiste, nieuzasadnione przekroczenie. Uwaga ta dotyczy w pierwszym rzędzie budżetu szkolnego krajowego, w którym zawiera zamknięcie rachunkowe niepreliminowaną i nieuzasadnioną rubrykę „przebieżne wydatki“. Te wydatki „przebieżne“ wynosiły w r. 1903 ogółem 408.297 koron 77 gr., ale wcale nie były przebieżnymi w znaczeniu budżetowem, ponieważ nie miały pokrycia w odpowiednich dochodach „przebieżnych“, lecz w znacznej części spadły na fundusz krajowy. W wyjaśnieniach Rady szkolnej krajowej znajduje się wprawdzie na str. 316 lakoniczna wzmianka, że w rubryce „przebieżne wydatki“ był wydatek niepreliminowany w kwocie 408 298 koron, lecz że „wydatki te kompensują się z rubryką „przebieżne dochody“, w której znajdują swe pokrycie“, jednakowoż takiej rubryki dochodów wcale nie ma ani w budżecie ani w zamknięciu rachunków funduszu szkolnego, a natomiast jest w dochodach VII. rubryka „rozmaite wpływy“, którą prawdopodobnie sprawozdanie ma na myśli, w której jednak dochody nie wynoszą owych 408.298 koron, lecz tylko 237.852 koron, a zatem o 170 445 koron mniej, które z funduszy krajowych zostały pokryte.

Owe „przebieżne wydatki“ były następujące:

a) nadebrane płace nauczycieli	185.586	K	60	g.
b) nadebrane ryczałty na potrzeby szkolne	1.225	"	—	"
c) nadebrane wynagrodzenie substytucyjne	314	"	10	"
d) na utrzymanie szkół	105	"	42	"
e) zwroty nadpłaconych prestacyi	79.172	"	30	"
f) zwroty 3% dodatków do podatków	45.897	"	12	"
g) zwroty taks od spadków	2.005	"	18	"
h) odsetki od obligacyi wypłacone miejscowym Radom szkolnym na potrzeby szkół	283	"	65	"
i) mylne zarachowania urzędów podatkowych	93.708	"	40	"
Razem	408.297	K	77	g.

„Rozmaite wpływy“ w rubr. VII. dochodów składają się z analogicznych źródeł, mianowicie ze zwrotów nadebranych płac, mylnych zarachowań urzędów podatkowych i innych zwrotów. Także w poprzednich latach były „przebieżne wydatki“ wyższe niż dochód z rozmaitych wpływów.

W r. 1902 wynosiły wydatki przebieżne 284.286 koron, rozmaite wpływy tylko 135.701 koron, w r. 1901 wydatki przebieżne 231.534 koron, rozmaite

wpływy zaś 108.707 koron, w r. 1900 przebieżne wydatki 294.587 koron, rozmaite wpływy zaś 156.632 koron

Nadto sprawozdanie Rady szkolnej krajowej nie wymienia ile przyniosły poszczególne pozycje „rozmaitych wpływów“, skutkiem czego nie podobna ocenić, czy wszystkie nadebrane płace, a raczej zaliczki na płace, zostały zwrócone. Komisya budżetowa wytyka to nieprawidłowe przekroczenie budżetu tem więcej, że rzeczą Rady szkolnej krajowej byłoby prelimitować w budżecie odpowiednią kwotę na zaliczki dla nauczycieli, jeżeli uważa te wydatki za nieuniknione.

Ogólny niedobór krajowego funduszu szkolnego wynosi 376.945 koron ponad budżet; rzeczywisty niedobór działu oświaty wynosi nieco mniej, 336.028 koron, dzięki temu, że w r. 1903 wpłynęły do funduszu szkolnego emerytalnego stałe wkładki nauczycieli w kwocie o 54.017 koron wyższej niż prelimitowano, a to z powodu zamianowania większej liczby nauczycieli i z powodu ściągnięcia 10% wkładki emerytalnej od wyższej płacy stałych nauczycieli. Dzięki tej okoliczności zmniejszył się niedobór funduszu emerytalnego o 40.917 koron poniżej kwoty budżetem uchwalonej, pomimo że w innych pozycjach n. p. w rubr. IV. interkalaryów od opróżnionych posad nauczycielskich przewidywane dochody nie dopisały.

W działach budżetu administrowanych przez Wydział krajowy wykazuje zamknięcie w rubr. III. spraw zdrowotnych wydatki wyższe nad budżet o bardzo znaczną sumę 501.895 koron. Z tej sumy wydano 187.289 koron w zastępstwie c. k. Rządu na utrzymanie chorych na klinikach; kwota ta jest zwr. tną od Rządu właściwe przekroczenie więc wynosi 314.516 koron. Przekroczenia budżetu o tak znaczną kwotę można było formalnie uniknąć, gdyby Wydział krajowy nie prelimitował przewidywanych dni leczenia wedle rzeczywistych wydatków w latach dawniejszych, lecz uwzględnił naturalny przyrost tych wydatków. Do budżetu na rok 1903 przyjęto 2.110.000 koron jako zaokrągloną (in minus) kwotę wydatku z roku 1901 za 1.801.769 dni, gdy w r. 1903 zapłacono faktycznie za 1.952.712 dni, o 150.943 dni więcej, niż przewidywano, co podniosło koszta leczenia ubogich o 304.541 koron.

Dział wydatków na komunikacje wykazuje przekroczenie w kwocie 189.868 koron. Przekroczenie to powstało głównie z powodu naprawy dróg uszkodzonych powodziami (118.178 koron) i wydatku w kwocie 49.999 koron na budowę drogi Jaworów-Niemirów-Rawa ruska, do której rząd przyczynił się kwotą 50.000 koron. Wydatek na tę drogę nie był w poz. 223 a. zasiłków dla dróg powiatowych i gminnych prelimitowany.

Także w dziale wydatków na bezpieczeństwo publiczne jest znaczne przekroczenie, wynoszące 71.183 koron, powstałe głównie z powodu powiększenia żandarmerji w kraju i spowodowanych tem wydatków na koszary i kwatery. Przekroczenie to jednak jest faktycznie niższe o 27.002 koron 87 gr., zapłacone c. k. Skarbowi państwa tytułem opłaty ekwiwalentowej, którą wedle orzeczenia Trybunału administracyjnego winien skarb państwa zwrócić funduszowi krajowemu wraz z odsetkami. Kwoty tej jednak nie wstawił Wydział krajowy do budżetu dochodów na rok 1905

Dość znaczne przekroczenie wykazuje także dział szkół rolniczych i folwarku w Dublanach. Ogółem wynosi przekroczenie całej rubr. X. wydatków kwotę 44.937 koron pomimo wyższych dochodów w tej rubryce o 43.779 koron w porównaniu z budżetem. Komisya budżetowa zwraca uwagę Wydziału krajowego szczególnie na tę okoliczność, że z nielicznymi wyjątkami zbyt często koszta utrzymania budynków i sprzętów tudzież wydatki nieprzewidziane przewyższają znacznie kwoty budżetem uchwalone. Dotyczy to nie tylko szkół rolniczych, ale i innych budynków krajowych prócz niektórych n. p. gmachu sejmowego, przy którym zamknięcie rachunków nie różni się prawie od budżetu. Tak n. p. w Akademii rolniczej w Dublanach wynosiły wydatki zwyczajne na utrzymanie budynków i ogrodzeń 8.325 koron zamiast uchwalonych 4.500 koron; wydatki nieprzewidziane 9.956 koron zamiast uchwalonych 200 koron, w niższej szkole rolniczej w Dublanach utrzymanie budynków 1122 koron zamiast uchwalonych 800 koron, opał i oświetlenie 1391 koron zamiast uchwalonych 700 koron, rozmaite nieprzewidziane 1517 koron zamiast uchwalonych 100 koron, na folwarku w Dublanach utrzymanie budynków wydatki zwyczajne 1.195 koron za-

miast 600 koron, wymiana zużytych koni i uprzęży 2.186 koron zamiast 1000 koron, na folwarku w Czernichowie utrzymanie budynków wydatki nadzwyczajne 2.333 koron zamiast uchwalonych 1763 koron, wydatki nieprzewidziane 960 koron zamiast 400 koron, w szkole rolniczej w Bereźnicy utrzymanie budynków wydatki zwyczajne 2.846 koron zamiast 700 koron, w szkole rolniczej w Suchodole wydatki na utrzymanie budynków 953 koron zamiast 600 koron, w składzie publicznym w Krakowie utrzymanie magazynów zbożowych 2.878 koron zamiast 1.400 koron, w krajowym szpitalu powszechnym we Lwowie utrzymanie budynków 21.598 koron zamiast uchwalonych 20.000 koron, w krajowym zakładzie w Kulparkowie te same wydatki 25.401 koron zamiast uchwalonych 20.780 koron.

Wprawdzie w wyjaśnieniach zamknięcia rachunków nie brak usprawiedliwienia tych przekroczeń, jednakowoż wobec ich powszechności musi się nasunąć uwaga, że albo administracja budynków nie jest dostatecznie oszczędna, albo preliminarze budżetowe nie są układane w sposób dokładny.

Komisya budżetowa nie wymienia tu licznych innych mniejszych przekroczeń, uwidocznionych w zamknięciu rachunków Wydziału krajowego, ani nie przytacza szczegółowo zamknięć poszczególnych funduszy krajowych, znanych już Wysokiemu Sejmowi ze sprawozdania Wydziału krajowego.

Komisya budżetowa pragnie, aby zarówno Wydział krajowy jak Rada szkolna krajowa przyjęły do swej wiadomości uwagi podniesione w niniejszem sprawozdaniu i wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

1. Sejm wydaje Wydziałowi krajowemu absolutoryum z rachunków funduszy budżetem objętych za rok 1903.

2. Powyższa uchwała obejmuje także absolutoryum dla c. k. Rady szkolnej krajowej z działu wydatków funduszu szkolnego krajowego i funduszu szkolnego emerytalnego za rok 1903.

3. Rachunki funduszy samoistnych budżetem nieobjętych, funduszu propinacyjnego miast, funduszu pożyczkowego dla gmin na budowę koszar dla c. i k. wojska, funduszu krajowych koszar wojskowych, funduszu byłego galic. korpusu ochotników z r. 1859, funduszu pożyczkowego dla spółek wodnych, funduszu pożyczkowego dla gmin na budowę szkół ludowych, funduszu kolejowego, stałego funduszu przemysłowego, funduszu pożyczkowego dla Kółek rolniczych, stałego funduszu hodowlanego, funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego i funduszu pożyczkowego dla spółek oszczędności i pożyczek systemu Raiffeisena, przyjmuje Sejm do wiadomości.

4. Sprawdzoną nadwyżkę z rachunków funduszu krajowego za rok 1903 w kwocie 128.139 K. przenosi się na rok 1905 i wstawia się do budżetu roku 1905 w rubr. XIII. dochodów.

Zastępca przewodniczącego:

K. Badeni w. r.

Sprawozdawca :

Dr. Stanisław Głabiński

